

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: czwartek, 21, maj 2026 11:19
Piotr Majoch
Odśłony: 98

WSA: Nawet gdy gmina oferuje bezpłatny transport dzieci niepełnosprawnych do szkół, musi wyrazić zgodę na zwrot kosztów przewozu dziecka przez rodziców, jeśli ci z różnych powodów zdecydują się na działanie we własnym zakresie.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie wydał wyrok dotyczący oświatowego obowiązku gminy, jakim jest zapewnienie bezpłatnego transportu do szkół uczniom niepełnosprawnym. W sprawie zapoczątkowanej skargą matki niepełnosprawnego dziecka na odmowę zwrotu kosztów jego przewozu, Sąd zwrócił szczególną uwagę na prawidłową interpretację przepisów w sytuacjach wymykających się standardowym.

Dostępna forma transportu nie zawsze odpowiada potrzebom dziecka

Skarga, która trafiła na wokandę olsztyńskiego sądu administracyjnego, została złożona przez matkę dziecka w następstwie wniosku o zwrot kosztów przewozu niepełnosprawnego dziecka na zajęcia szkolne. Adresatem wniosku był wójt gminy, który odmówił wypłacenia zwrotu kosztów podnosząc, że gmina zapewnia transport i opiekę świadcząc je za pośrednictwem firmy transportowej. Tym samym, zdaniem wójta, spełniony został obowiązek wynikający z art. 39 ust. 4 pkt 1 Prawa oświatowego (P.oś.) polegający na zapewnieniu dzieciom niepełnosprawnym opieki i bezpłatnego transportu do najbliższej szkoły podstawowej, a wnioskodawczyni - mając możliwość skorzystania z oferowanych usług - nie ma podstaw do zgłaszania innych roszczeń.

Sytuacja należała jednak do skomplikowanych ze względu na szczególne problemy zdrowotne, jakich doświadczało dziecko wnioskodawczyni. Zmagało się bowiem z napadami agresji, które niekiedy wymuszały konieczność odebrania dziecka przed zakończeniem zajęć, a w innych przypadkach uniemożliwiały uczestnictwo dziecka w pierwszych, porannych zajęciach. Fakt ten był znany gminie, a strony sporu miały świadomość, że podstawiony bus do transportu dzieci nie jest środkiem transportu dostępnym w dowolnym momencie. Mimo to wójt odmówił wyjścia wnioskodawczyni naprzeciw i zwrotu kosztów ponoszonych przez nią osobiście. W odpowiedzi na skargę, która została wniesiona do WSA, zwrócił uwagę na przemienny charakter zobowiązania gminy, która może wykonać swój obowiązek zarówno poprzez zorganizowanie transportu, jak i poprzez zwrot kosztów ponoszonych przez rodziców organizujących transport we własnym zakresie. Zdaniem wójta zapewnienie jednej z tych możliwości czyniło skargę bezprzedmiotową, gdyż po stronie gminy ustawowy obowiązek pozostawał spełniony.

Obowiązek gminy - wybór rodziców

Analizując sprawę, Sąd wskazał, że istotnie obowiązek gminy może być realizowany dwojako i stanowi przykład zobowiązania przemiennego, tj. spełnianego poprzez realizację jednej z alternatywnych możliwości. Należy jednak podkreślić, że wybór sposobu wykonania tego zobowiązania jest każdorazowo pozostawiony rodzicom dziecka. To oni, znając indywidualne uwarunkowania, podejmują decyzję o ewentualnym skorzystaniu z transportu zorganizowanego przez samorząd lub o dowozie i odbiorze dziecka we własnym zakresie, przy wykorzystaniu prywatnego środka transportu. Nie jest to stanowisko odosobnione, na dowód czego Sąd przywołał podobne, prawomocne orzeczenia, w tym wyrok NSA z 13 czerwca 2023 r. (sygn. III OSK 1867/22), w którym Sąd ten podkreślił brak możliwości zmuszenia rodziców niepełnosprawnego dziecka do korzystania z transportu zorganizowanego przez gminę.

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: czwartek, 21, maj 2026 11:19

Piotr Majoch

Odsłony: 98

Choć aktualnie obowiązek organizacji transportu lub zwrotu kosztów rodziców dzieci wynika z art. 39 ust. 4 P.oś., czyli ustawy uchwalonej w 2016 roku, to - jak przypomniiał Sąd - obowiązek taki istniał już wcześniej, na gruncie ustawy o systemie oświaty (u.s.o.). W tym okresie wyłączne prawo rodziców do decydowania o formie realizacji obowiązku przez gminę stwierdził także Sąd Najwyższy mocą uchwały z 17 lutego 2011 r. (sygn. III CZP 133/10). Pogląd ten pozostaje aktualny.

Prawo do edukacji nadrzędną wartością

Sąd zwrócił ponadto uwagę na przepis art. 39a ust. 5 P.oś., na mocy którego wójt gminy zawiera z rodzicami dziecka umowę o zwrot kosztów przewozu, co następuje w terminie 14 dni od uzyskania informacji o podjęciu się dowożenia dziecka przez rodziców. Oznacza to, że w sytuacji, gdy rodzice decydują się na transport dziecka we własnym zakresie, wójt nie może uwolnić się od obowiązku zawarcia umowy co do zwrotu kosztów przewozu dziecka i jego opiekuna. Jeśli natomiast taki zamiar nie zostanie zgłoszony, zorganizowanie transportu i opieki obciąża gminę.

Twierdzenia wójta o braku obowiązku refundacji kosztów ponoszonych przez rodziców zostały wobec tego uznane za bezzasadne. Postępowanie przed WSA zakończyło się stwierdzeniem bezskuteczności czynności dokonanej przez wójta, tj. wyrażonej przez niego odmowy. Opisany wyrok przypomina, że bez względu na zaangażowanie gminy i jakość świadczonych usług transportu niepełnosprawnych uczniów, decyzja o korzystaniu albo niekorzystaniu z takiej formy zawsze należy do rodziców niepełnosprawnego dziecka. Niepełnosprawność przybiera bowiem różne postacie, wobec czego dla dobra dziecka konieczne bywa sięganie po alternatywne sposoby umożliwiania mu realizacji obowiązku szkolnego.

Wyrok WSA w Olsztynie z 7 maja 2026 r. (sygn. II SA/Ol 621/25) - orzeczenie nieprawomocne

Źródło: [CBOSA](#)